

รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารบางประการที่มีอิทธิพลต่อความเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาโร เพ็งสวัสดิ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และศึกษาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย จำนวน 269 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.661 ถึง 0.847 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.944 ส่วนด้านปัจจัยทางการบริหารมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.351 ถึง 0.852 มีความเชื่อมั่นรายด้านระหว่าง 0.643 ถึง 0.946 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน การทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มตัวอย่างเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การมุ่งใจเพื่อสร้างสรรค์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ จากการทดสอบโดยใช้การทดสอบค่าทีชนิดกลุ่มตัวอย่างเดียว เพื่อวางนัยทั่วไป (generalized) ไปยังประชากรในระดับความเชื่อมั่น 95% พบว่าได้ผลเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทุกประการ

* ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
กรรมการบริหารหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านโรงเรียนมีการขยายศักยภาพเพื่อการแก้ปัญหา และมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน โรงเรียนมีความตระหนักในตนเองอยู่เสมอที่จะแสวงหาความเป็นไปได้และโอกาสใหม่ๆ เพื่อความเติบโตก้าวหน้า และโรงเรียนได้ยึดถือคติที่ว่าความรู้จะมีใช้เพียงสิ่งที่มีไว้เพื่อการถ่ายทอดหรือสะสมเท่านั้น แต่จะเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เกิดขึ้นใหม่ได้จากกระบวนการคิด การมีประสบการณ์และการรับรู้ร่วมกันของคณะครูในโรงเรียน ตามลำดับ จากการทดสอบโดยใช้การทดสอบค่าที่ซนิตกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว เพื่อวางนัยทั่วไป (generalized) ไปยังประชากรในระดับความเชื่อมั่น 95% พบว่าได้ผลเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทุกประการ

2. ปัจจัยทางการบริหารทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัจจัยทางการบริหารด้านความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (X_1) กลุ่มบริหารตนเองและการติดต่อสื่อสาร (X_4) และการมุ่งใจเพื่อสร้างสรรค์ (X_5) สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการบริหารหลักสูตรและการสอน (X_9) สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทั้ง 4 ตัวสามารถรวมกันพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 44.80 และมีความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ ± 0.480

ผลการวิเคราะห์สามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในรูปคะแนนดิบได้ คือ $Y' = -0.097 + 0.629 X_1 + 0.601X_4 - 0.489X_5 + 0.220X_9$

และสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'y = 0.487Z_1 + 0.527Z_4 - 0.509Z_5 + 0.174Z_9$

ภูมิหลัง

"คนยิ่งเรียนรู้ ก็ยิ่งขยายขีดความสามารถของตนออกไป องค์การที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ก็จะเติบโต และพัฒนาต่อไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด" (Senge. 1990) เช่นเดียวกับที่ Hoy และ Miskel (2001) ได้กล่าวว่ องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่ซึ่งสมาชิกได้พัฒนาขยายขีดความสามารถของตน เพื่อการสร้างสรรค์งานและการบรรลุเป้าหมายแห่งงานอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นที่ซึ่งแนวคิดแปลกๆ ใหม่ๆ ได้รับการกระตุ้นให้มีการแสดงออก เป็นที่ซึ่งความทะเยอทะยาน และแรงบันดาลใจของกลุ่มสมาชิกได้รับการสนับสนุน และส่งเสริม เป็นที่ซึ่งสมาชิกขององค์การได้รับการเรียนรู้ถึงวิธีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นที่ซึ่งองค์การเองได้มีการขยายศักยภาพเพื่อการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง ได้มีนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ Senge (1990) Hughes (1999) Ubben และคณะ (2001) Hoy และ Miskel (2001) เป็นต้น ได้ให้ความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญขององค์การแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว จึงมีความสนใจถึงปัจจัยทางการบริหารบางประการ ได้แก่ ปัจจัยความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ความเป็นองค์การวิชาชีพ การตัดสินใจร่วม และมีวิสัยทัศน์ร่วม การบริหารตนเอง และการติดต่อสื่อสาร การมุ่งใจเชิงสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศขององค์การเชิงสร้างสรรค์ การบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม การบริหารหลักสูตรและการสอน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่าจะมีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำไปปรับปรุง และพัฒนาปัจจัยต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย

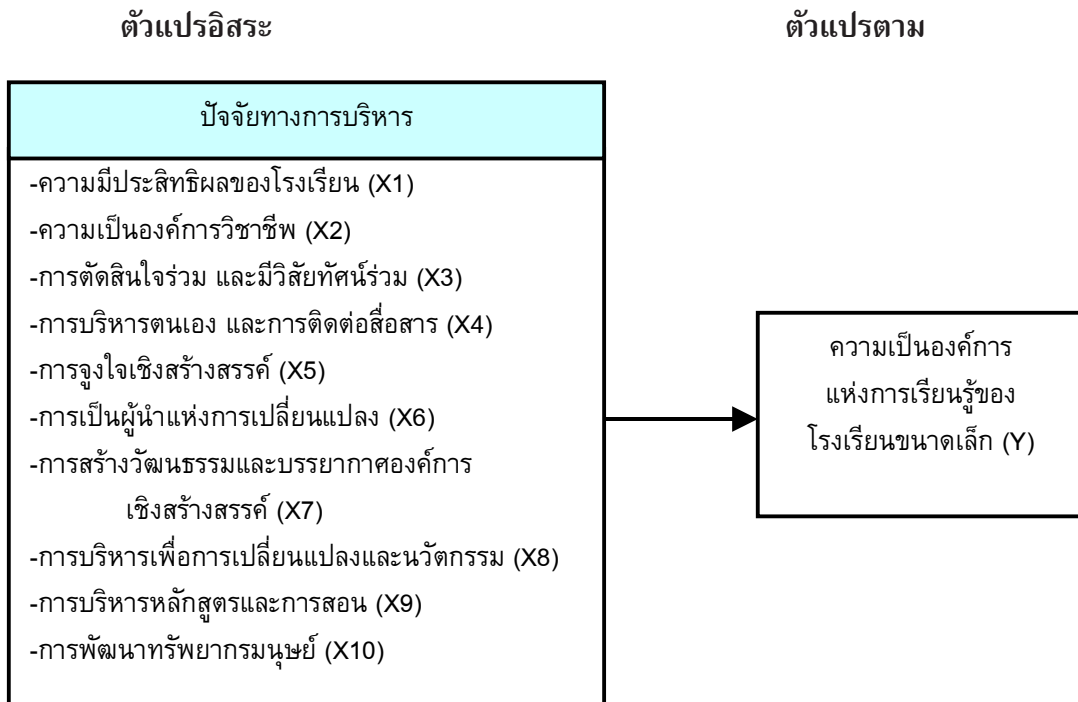
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับปัจจัยทางการบริหาร และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนาในเรื่องดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ และอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยทางการบริหาร ที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นสารสนเทศให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำเอาไปพัฒนาปัจจัยดังกล่าวเพื่อให้โรงเรียนมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
3. ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารที่มีอำนาจพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก

กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของวิโรจน์ สารรัตนะ (2544) ที่กล่าวถึงระบบย่อยด้านการบริหาร 10 ประการ ที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ความเป็นองค์การวิชาชีพ การตัดสินใจร่วมและวิสัยทัศน์ร่วม กลุ่มบริหารตนเองและการสื่อสาร การมุ่งใจเพื่อสร้างสรรค์ ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมและบรรยากาศขององค์การเชิงสร้างสรรค์

การบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม การบริหารหลักสูตรและการสอน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สามารถแสดงกรอบความคิดในการวิจัยเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย จำนวน 919 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย จำนวน 269 คน

กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ สอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษา ส่วนตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และปัจจัยทางการบริหาร เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบสอบถามของวิโรจน์ สารรัตนะ

(2544) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน จำนวน 50 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของทั้งหมด (item-total correlation) แล้วคัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่า r ตั้งแต่ 0.25 ขึ้นไปไว้ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach a-coefficient) ปรากฏผลดังนี้

2.1 ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.661-0.847 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.944

2.2 ปัจจัยทางการบริหารมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.351 ถึง 0.852 มีความเชื่อมั่นรายด้านระหว่าง 0.643 ถึง 0.946

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมจำหน่ายซองและติดแสตมป์ หลังจากที่กลุ่มตัวอย่างตอบเสร็จแล้วจะให้ส่งกลับมาทางไปรษณีย์ ซึ่งได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 269 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 214 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.56 โดยทุกฉบับมีความสมบูรณ์ สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

4. การจัดการทำกับข้อมูล

การจัดการทำกับข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ เพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows Version 10.0 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การมุ่งใจเพื่อสร้างสรรค์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ จากการทดสอบโดยใช้การทดสอบ

ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (one sample) เพื่อวางนัยทั่วไป (generalized) ไปยังประชากรในระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับนัยสำคัญ 0.05) พบว่าได้ผลเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทุกประการ ส่วนความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ส่วนรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านโรงเรียนมีการขยายศักยภาพเพื่อการแก้ปัญหาและมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับปานกลาง โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ โรงเรียนมีการบรรยากาศแห่งความเป็นมิตร การยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน โรงเรียนมีความตระหนักในตนเองอยู่เสมอที่จะแสวงหาความเป็นไปได้และโอกาสใหม่ๆ เพื่อความเติบโต ก้าวหน้า และโรงเรียนได้ยึดถือคติที่ว่า ความรู้จะมีใช้เพียงสิ่งที่มีไว้เพื่อการถ่ายทอดหรือสะสมเท่านั้น แต่จะเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เกิดขึ้นใหม่ได้จากกระบวนการคิด การมีประสบการณ์และการรับรู้ร่วมกันของคณะครูในโรงเรียน ตามลำดับ จากการทดสอบโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (one sample) เพื่อวางนัยทั่วไป (generalized) ไปยังประชากรในระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับนัยสำคัญ 0.05) พบว่าได้ผลเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างทุกประการ

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรพยากรณ์มีค่าอยู่ระหว่าง .255 ถึง .638 ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าความสัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม (X8) ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (X1) และกลุ่มบริหารตนเองและการติดต่อสื่อสาร (X4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .638, .571 และ .481 ตามลำดับ

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ 10 ตัวแปร พบว่ามี 3 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (X1) กลุ่มบริหารตนเองและการติดต่อสื่อสาร (X4) และการมุ่งใจเพื่อสร้างสรรค์ (X5) และมี 1 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การบริหารหลักสูตรและการสอน (X9) โดยตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (X4) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.487 รองลงมาคือกลุ่มบริหารตนเองและการติดต่อสื่อสาร (X4) การมุ่งใจเพื่อสร้างสรรค์ (X5) และการบริหารหลักสูตรและการสอน (X9) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.527, -0.509 และ 0.174 ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 44.80 หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 44.80 และมีความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ t 0.480 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = -0.097 + 0.629 X_1 + 0.601X_4 - 0.489X_5 + 0.220X_9$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = 0.487Z_1 + 0.527Z_4 - 0.509Z_5 + 0.174Z_9$$

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางการบริหารและความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ควรเร่งพัฒนาปัจจัยดังกล่าวเพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

1.2 ควรมุ่งพัฒนาปัจจัยทางการบริหาร 4 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กได้ดีที่สุด ได้แก่ ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน กลุ่มบริหารตนเอง และการติดต่อสื่อสาร การจูงใจเพื่อสร้างสรรค์ และการบริหารหลักสูตรและการสอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจะทำการวิจัยในทำนองเดียวกัน โดยการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อื่น หรืออาจจะศึกษาในระดับภาค หรือระดับประเทศ

2.2 ควรจะได้มีการเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ที่น่าจะมีส่วนส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ที่นอกเหนือไปจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น เพศของผู้บริหารโรงเรียน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บรรยากาศในโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นต้น

2.3 ควรพัฒนารูปแบบการบริหารงานเพื่อให้โรงเรียนมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน อันส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

บรรณานุกรม

ลือชัย จันทร์ โป้. (2546). รูปแบบการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนอาชีวศึกษา

คาทอลิกในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมดุสิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2544). โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ทิพย์วิสุทธิ์.

_____. (2545). โรงเรียน : องค์การแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
อักษรพิพัฒน์.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

สมคิด สร้อยน้ำ. (2547). การพัฒนาตัวแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.
ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุสิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรัตน์ ดวงชาทม. (2549). การพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ : กรณีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. ปรินิพนธ์นิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Garvin, D.A. (2000). **Learning is Action: A Guide to Putting the Learning Organization to Work.** Boston: Harvard Business School Press.

Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). **Educational Administration : Theory, Research and Practice.** 6th ed. New York : McGraw-Hill.

Marquardt, M. & Reynolds, A. (1994). **The Global Learning Organization.** New York : IRWIN.

Nancy Dixon. (1994). **The Learning Organization.** [online] [cited 2004 Oct 5]. Available From <http://www.skyrme.com/insights/3Irnorg.htm>

Pedler et.al. (1991). **The Learning Organization.** [online] [cited 2004 Oct 5.] Available From <http://www.infed.org/biblio/learning-organization.htm>

Senge, P.M. (1990). **The Fifth Discipline : The Art and Practice of Learning Organization.** London : Century Press.

Sergiovanni, T.J. (2006). **The Principalsip : A Reflective Practice Perspective** 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.

Ubben, G.C., Hughes, L.W. and Norris, C.J. (2006). **The Principal Creative Leadership for Effective Schools.** 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.
